

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Hlavnými dôvodmi na novelizáciu zákona č. 171/1993 Z. z. sú

- aplikácia rozsudku Súdneho dvora Európskej únie – Vec C-817/19, ktorý vo veľkej miere mení zhromažďovanie, uchovávanie a efektívne využívanie záznamov o cestujúcich pri prevencii, odhaľovaní, vyšetrovaní a stíhaní teroristických trestných činov a inej závažnej trestnej činnosti a
- poznatky z aplikačnej praxe v rámci boja proti terorizmu a závažnej trestnej činnosti, na základe ktorých sa navrhuje rozšíriť kompetencie špecializovaného útvaru - národnej ústredne informácií o pasažieroch – a to tak, aby bola oprávnená spracovávať informácie a osobné údaje nie len o leteckých pasažieroch, ale aj o pasažieroch iných druhov dopravy a klientoch cestovných kancelárií.

Návrhom zákona sa tiež upravujú ustanovenia súvisiace s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (kodifikované znenie) (Ú. v. EÚ L 77, 23.3.2016) v platnom znení, ktorý upravuje, aby „v prípade súkromných letov z tretích krajín alebo do tretích krajín zašle kapitán pred odletom pohraničnej stráží cieľového členského štátu a prípadne aj štátu, na ktorého územie vstúpi lietadlo ako na prvé, všeobecné vyhlásenie obsahujúce okrem iného letový plán v súlade s prílohou 2 Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve (Chicagsky dohovor) a informácie o totožnosti cestujúcich“.

Ďalšie navrhované zmeny si vyžiadala najmä aplikačná prax. Z tohto dôvodu sa navrhuje novelizovať aj zákon o bankách a zákon o elektronických komunikáciách.

Návrhom zákona sa tak upravuje postup vykonania osobnej prehliadky osoby, ktorá má byť umiestnená v cele policajného zaistenia, požadovanie správy od bánk a pobočiek zahraničných bánk za účelom pátrania po hľadanej osobe a nezvestnej osobe, zverejňovanie osobných údajov na plnenie úloh Policajného zboru aj pri objasňovaní priestupkov a iných správnych deliktov, zachovávanie mlčanlivosti aj po skončení služobného pomeru o skutočnostiach, o ktorých sa príslušník Policajného zboru dozvedel pri plnení úloh Policajného zboru a tiež prelomenie tejto mlčanlivosti. Vymedzuje sa pojem krycí subjekt. Upravuje sa znenie pojmov hľadaná osoba a nezvestná osoba, použitie ochrannej kukly príslušníkom Policajného zboru a zaradenie munície medzi nebezpečné látky a zakázané veci, ktoré je príslušník Policajného zboru oprávnený držať, skladovať a používať. Pre zamedzenie páchania násilia na osobách, ktorým bola obmedzená osobná sloboda sa dopĺňa ustanovenie, v ktorom sa explicitne zakazuje takéto konanie a povinnosť príslušníka Policajného zboru zabrániť takémuto konaniu. Nadriadený príslušníka Policajného zboru bude povinný zisťovať súlad použitia donucovacích prostriedkov so zákonom, bez ohľadu na pochybnosti o jeho oprávnenosti alebo následok jeho použitia.

Návrh zákona má negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy a na podnikateľské prostredie a nemá vplyv na limit verejných výdavkov, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti, na služby verejnej správy pre občana a ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy súvisí s úpravou informačného systému záznamov o cestujúcich a navýšením personálneho zabezpečenia vyplývajúceho z nových úloh vychádzajúcich z návrhu zákona.

Návrh zákona má negatívny vplyv na podnikateľské prostredie z dôvodu poskytnutia súčinnosti zo strany dopravcov poskytujúcich služby prepravy a cestovných kancelárií národnej ústredni informácií o pasažieroch.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

Navrhuje sa účinnosť zákona od 1. januára 2027 s výnimkou niektorých ustanovení, ktoré nadobudnú účinnosť 1. januára 2029, prípadne 1. januára 2030.

B. OSOBITNÁ ČASŤ

Čl. I

(zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov)

K bodu 1 (§ 2 ods. 5)

Reakcia na projekt Kamery na školách, podľa ktorého sa kamery Policajného zboru (Ministerstva vnútra SR) vrátane technického príslušenstva umiestňujú na budovách škôl; kvôli odstráneniu prípadných pochybností sa v zákone navrhuje výslovne deklarovať, že tak Policajný zbor môže robiť len so súhlasom vlastníka daného objektu (výnimkou je umiestňovanie technických prostriedkov na „zelenej hranici“ s UA, ktoré má samostatnú úpravu v zákone o pobyte cudzincov).

K bodu 2 (§ 17c)

Doplňa sa oprávnenie príslušníka Policajného zboru predviesť nezvestnú osobu, ak touto nezvestnou osobou je neplnoletá osoba, osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo osoba trpiaca duševnou poruchou. Účelom predvedenia je zabezpečiť neskoršie odovzdanie uvedenej osoby oprávnenej osobe v prípadoch, keď ju nemožno odovzdať bezprostredne po jej vypátraní. Počas predvedenia nebude takáto osoba na útvare Policajného zboru umiestnená do cely policajného zaistenia. Podmienky umiestnenia osoby do cely policajného zaistenia sú upravené v § 42.

K bodu 3 (§ 18 ods. 6)

Nahradením pojmu „osoba duševne chorá“ pojmom „osoba trpiaca duševnou poruchou“ sa zosúladí terminológia s Trestným zákonom. Pojem „duševná porucha“ je vhodnejší a širší v porovnaní s pojmom „duševná choroba“.

Doplnením nových viet sa upravuje postup policajta po tom, ako nebolo možné odovzdanie nezvestnej osoby. Ide predovšetkým o oboznámenie príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o neodovzdaní neplnoletej osoby oprávnenej osobe.

K bodu 4 (§20a)

Nanovo sa upravuje ustanovenie o spracúvaní biometrických údajov a identifikačných znakov s tým, že po obsahovej stránke sa väčšina ustanovení preberá z aktuálnej právnej úpravy.

Odsek 1 preberá primárny okruh osôb a rozsah získavaných identifikačných údajov zo súčasnej legislatívy pri identifikovaní neznámych, zaistených, zatknutých osôb atď., vrátane základných postupov vykonávania merania tela (odsek 7).

V kontexte nových právnych aktov EÚ, ktoré sa týkajú nelegálnej migrácie a poskytovania medzinárodnej ochrany sa v odsekoch 2 až 4 precizuje okruh cudzincov, od ktorých možno získavať a spracúvať biometrické údaje.

Snímanie biometrických údajov na vlastnú žiadosť (odsek 5) má využitie predovšetkým pri pátraní po nezvestných osobách alebo pri kriminalistických postupoch pri obhliadke miesta činu.

V odseku 6 sa na rozdiel od znenia súčasného odseku 1 druhej vety upravuje terminológia, pretože v danom prípade nemožno hovoriť o snímaní biometrických údajov, ale len o ich lustrácii v informačných systémoch bez ďalšieho uchovávaní, čo sa využíva predovšetkým pri hraničných kontrolách na vonkajšej hranici.

K bodu 5 (poznámky pod čiarou 11b až 11bb)
Aktualizujú sa poznámky pod čiarou.

K bodu 6 (§ 26a)
Za účelom zabezpečenia ochrany utajovaných skutočností a ochrany strážených objektov sa rozširujú oprávnenia príslušníka Policajného zboru každému prikázať pred vstupom do strážených objektov odovzdať v mieste na to určenom zbraň alebo iné nebezpečné predmety, prostriedky výpočtovej techniky, dátové nosiče a elektronické záznamové a vysielacie zariadenia.

K bodu 7 (§ 27a ods. 13)
Navrhuje sa upraviť postup príslušníka Policajného zboru v prípadoch, v ktorých nie je pri prvotnom preverení oznámenia z útoku na život, zdravie, slobodu alebo zvlášť závažný útok na ľudskú dôstojnosť ohrozenej osoby využité oprávnenie vykázať osobu zo spoločného obydlia z dôvodu nesplnenia všetkých podmienok pre tento postup. Opakované preverenie situácie smeruje k zabezpečeniu ochrany ohrozenej osoby v prípadoch, kedy je možné predpokladať, že intenzita útoku voči ohrozenej osobe sa bude zvyšovať a ochranu ohrozenej osoby bude možné zabezpečiť vykázaním osoby zo spoločného obydlia, prípadne uplatnením trestnoprávnej zodpovednosti voči podozrivej osobe.

K bodom 8 až 10 (§ 29a)
Vymedzené oprávnenia bude príslušník Policajného zboru na rozdiel od súčasného znenia oprávnený využiť aj pri odhaľovaní konania poškodzujúceho finančné záujmy Európskej únie s predpokladanou škodou najmenej 10 000 eur, environmentálnej trestnej činnosti a drogovej trestnej činnosti. Uvedené oprávnenia sa už v súčasnosti nachádzajú v zákone, ale dochádza k úprave miest, kde sa tieto oprávnenia môžu uplatniť.

Zároveň sa z dôvodu uplatniteľnosti ustanovenia znižuje výška škody, od ktorej bude môcť príslušník Policajného zboru využiť svoje oprávnenia.

Pokiaľ ide o úpravu rozsahu trestných činov, rozširuje sa pôsobnosť ustanovenia na konanie poškodzujúce finančné záujmy Európskej únie, trestné činy proti životnému prostrediu a drogovú trestnú činnosť.

Za účelom posilnenia ochrany finančných prostriedkov Európskej únie sa rozširuje oprávnenie na konanie poškodzujúce finančné záujmy Európskej únie, čím sa súčasne reflektuje na opakované naliehanie Európskej komisie na zaisťovanie majetku osôb v rámci trestného konania v trestných veciach, kde je dôvodný predpoklad, že osoba nadobudla majetok, alebo jeho časť páchaním trestnej činnosti.

Pri trestných činoch proti životnému prostrediu, spravidla nie je primárnym motívom páchatel'ov spôsobenie ujmy na životnom prostredí alebo týranie zvierat'a, ale získať neoprávnený prospech alebo výnos z tejto trestnej činnosti, napríklad pri množení

spoločenských zvierat, alebo ušetriť náklady tým, že namiesto využitia legálnych postupov, napríklad pri nakladaní s odpadmi alebo vykonávaní výrubov, tieto postupy obchádza. V uvedených prípadoch ide o nelegálne hospodárske aktivity páchatel'ov alebo ich legálne aktivity používané na páchanie trestnej činnosti, ktorú prakticky nie je možné odhaliť alebo objasniť bez aplikovania predmetných oprávnení.

Obdobne to platí aj pri drogovej trestnej činnosti, ktorou sa rozumejú trestné činy podľa § 172 až § 174 Trestného zákona, ktorej primárnym cieľom nie je šírenie toxikománie (užívania drog), ale práve finančný profit. Rozširovanie a často návod, najmä mládeže, k užívaniu drog je cesta k dosiahnutiu širokej klientely za účelom finančného profitu. Analýza štatistických údajov za obdobie posledných rokov preukázala, že príjem páchatel'ov z drogovej trestnej činnosti je nielen samotný výnos z drogovej trestnej činnosti ale aj následná jeho legalizácia.

K rozšíreniu okruhu trestnej činnosti nedôjde len z dôvodu, že tieto činnosti majú negatívny dopad na životné prostredie, život a zdravie, ale aj z dôvodu, že súčasne predstavujú aj dopad na ekonomiku. V rámci vyšetrovania je nevyhnuté zaoberať sa aj majetkovým profilom páchatel'ov tejto trestnej činnosti a je nevyhnutne potrebné aj preverenie z pohľadu pohybu finančných prostriedkov na účtoch podozrivej osoby. Neodôvodnené príjmy, najmä zo zahraničia neraz predstavujú zásadný dôkaz protiprávnej činnosti a prepojenia podozrivej osoby na ďalšie subjekty, a to v národnom a medzinárodnom meradle. Práve informácie podliehajúce bankovému tajomstvu sú prvotným kľúčovým zdrojom dôkazov získavaných od zahraničných partnerov, ako aj pri komunikácii s finančnou správou. Uvedené ustanovenia sa navrhujú za účelom zefektívnenia odhaľovania, objasňovania a vyšetrovania predmetnej trestnej činnosti.

Návrhom sa zároveň umožňuje vstupovať aj do priestorov, ktoré slúžia na inú hospodársku činnosť ako je podnikanie.

Hospodárskou činnosťou sa v súlade s rozhodovacou praxou rozumie ponuka tovaru a/alebo služieb na trhu. Služby, ktoré možno kvalifikovať ako hospodárska činnosť, predstavujú plnenia, ktoré sa bežne poskytujú za odplatu, avšak nejde vždy o podnikanie.

Hospodársku činnosť tak môže vykonávať okrem obchodnej spoločnosti (s.r.o., a.s.) aj napríklad občianske združenie, nadácia alebo športový klub, ktorých činnosť je hospodárskou činnosťou avšak nespĺňa podmienku podnikania v súvislosti s podnikaním za účelom zisku. Z uvedeného dôvodu ide o inú hospodársku činnosť ako je podnikanie. Rovnako tiež nie je podstatné, akým spôsobom je subjekt financovaný, či zo súkromných alebo z verejných zdrojov, a ani skutočnosť, či bol subjekt založený s cieľom dosahovať zisk.

Z uvedeného vyplýva, že ak osoba využíva časť svojho obydľia na výkon hospodárskej činnosti, teda dobrovoľne určí miesto svojho pobytu ako prevádzku alebo sídlo výkonu svojej hospodárskej činnosti, je zároveň uzrozumená s tým, že uvedený objekt a veci, ktoré sa v ňom nachádzajú môžu byť považované veci za dôležité pre trestné konanie. Zároveň je potrebné uviesť, že v prípade ak ide o priestor určený na bývanie, výkon úkonov podľa Trestného poriadku v obydľi podlieha ustanoveniam § 100, § 101, § 107 a § 154 Trestného poriadku.

Uvedené oprávnenie podľa § 29a návrhu bude využívané v prípadoch trestných činov daňových, legalizácie výnosu z trestnej činnosti, trestných činov proti životnému prostrediu, drogovej trestnej činnosti a financovania terorizmu s predpokladanou najmenej väčšou škodou, pričom v aplikačnej praxi sú a budú primárne využívané prostriedky podľa Trestného

poriadku. Obdobné oprávnenie týkajúce sa vstupu do obydlija sa nachádza aj v § 47 ods. 1 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K bodu 11 (§ 31)

Medzi nebezpečné látky a zakázané veci, ktoré je určený príslušník Policajného zboru oprávnený držať, skladovať a používať sa dopĺňa munícia.

K bodu 12 (§ 32 ods. 2)

Zosúladenie s Trestným poriadkom.

K bodu 13 (§ 33 ods. 1 písm. e))

Navrhuje sa nepoužívať pojem „osobná prehliadka“, ale len „prehliadka“ z dôvodu možnej zameniteľnosti s pojmom „osobná prehliadka“, ktorú používa Trestný poriadok.

K bodu 14 (§ 36)

Podľa navrhovaného znenia bude Policajný zbor oprávnený použiť informačno-technické prostriedky aj pri odhaľovaní úmyselných trestných činov podľa druhého dielu šiestej hlavy druhej časti Trestného zákona, za ktoré je možné uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej dva roky a zároveň v nadväznosti na aktuálne znenie Trestného zákona sa upravujú oblasti, pri ktorých je Policajný zbor oprávnený používať informačno-technické prostriedky. Z dôvodu absencie legálnej definície pojmu „nezákonná finančná operácia“ sa tento pojem vypúšťa.

K bodu 15 (§ 39 ods. 1)

Medzi prostriedky operatívno-pátracej činnosti sa dopĺňajú krycie subjekty.

Cieľom navrhovanej úpravy je zaviesť pojem krycí subjekt pre potreby Policajného zboru pri plnení úloh kriminálneho spravodajstva, pri odhaľovaní, dokumentovaní a objasňovaní závažnej trestnej činnosti, pri ktorých je z dôvodu ochrany života, zdravia, bezpečnosti príslušníkov Policajného zboru alebo úspešného plnenia operatívno-pátracej činnosti nevyhnutné zachovať utajenie činnosti Policajného zboru a utajenie príslušnosti jeho príslušníkov k Policajnému zboru.

K bodu 16 (§ 39 ods. 2)

Zosúladuje sa § 39 ods. 2 zákona s § 38a ods. 1 zákona, aby Policajný zbor bol oprávnený použiť prostriedky operatívno-pátracej činnosti pri pátraní po osobách a veciach.

K bodu 17 (§ 40a)

Vymedzuje sa pojem „krycí subjekt“, ktorý slúži na utajenie činnosti Policajného zboru a na utajenie príslušnosti príslušníkov Policajného zboru k Policajnému zboru. Návrhom sa vytvára právny rámec na zriaďovanie a prevádzkovanie krycích subjektov pri plnení špecifických úloh Policajného zboru. Krycím subjektom je právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ, ktorá vystupuje pod legendou s cieľom utajiť činnosť Policajného zboru a príslušnosť jeho príslušníkov k Policajnému zboru.

Potreba zákonného zakotvenia krycích subjektov vychádza najmä z praktických potrieb pri odhaľovaní, dokumentovaní, zisťovaní a usvedčovaní páchatel'ov zločinov, korupcie, trestných činov extrémizmu, trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie alebo trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti, tam kde podľa Trestného poriadku a Trestného zákona možno použiť agenta.

Krycí subjekt predstavuje osobitný podporný nástroj na vytvorenie organizačného, právneho a faktického rámca potrebného na zachovanie legendy pri plnení špecifických úloh Policajného zboru. V podmienkach odhaľovania a dokumentovania závažnej trestnej činnosti nemusí byť samotné použitie krycej totožnosti alebo iných jednotlivých prvkov legendy dostatočné na zabezpečenie dôveryhodného utajenia činnosti Policajného zboru. Osoby, voči ktorým je činnosť Policajného zboru zameraná, môžu preverovať nielen totožnosť konkrétnych osôb, ale aj ich pracovné, profesijné alebo podnikateľské väzby a existenciu a činnosť subjektov, v mene ktorých tieto osoby vystupujú.

Z tohto dôvodu sa navrhuje umožniť vytvorenie krytia aj prostredníctvom právnickej osoby alebo fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá navonok vystupuje v súlade s vytvorenou legendou. Existencia takéhoto subjektu umožňuje vytvoriť dôveryhodné prostredie potrebné na zachovanie legendy a utajenie skutočnej činnosti Policajného zboru.

Krycí subjekt môže byť využívaný najmä v prípadoch, keď si odhaľovanie a dokumentovanie trestnej činnosti vyžaduje dlhodobejšie pôsobenie v záujmovom prostredí alebo vytvorenie takých podmienok, ktoré zodpovedajú charakteru použitej legendy. Tým sa zabezpečuje zachovanie dôveryhodnosti krytia počas obdobia potrebného na splnenie konkrétnej úlohy Policajného zboru.

Navrhovaná úprava má osobitný význam aj z hľadiska ochrany života, zdravia a bezpečnosti príslušníkov Policajného zboru a ďalších osôb podieľajúcich sa na plnení špecifických úloh Policajného zboru. Odhalenie skutočného účelu vykonávanej činnosti alebo príslušnosti osoby k Policajnému zboru môže viesť nielen k zmareniu plnenej úlohy, ale aj k ohrozeniu dotknutých osôb.

Oprávnenie zriaďovať a prevádzkovať krycie subjekty sa priznáva príslušnému útvaru Policajného zboru, a to pri výkone úloh podľa § 39a a osobitného predpisu. Krycie subjekty tak bude možné využívať len na plnenie zákonom ustanovených úloh Policajného zboru.

Zriadenie a prevádzkovanie krycieho subjektu nie je podnikateľskou činnosťou Policajného zboru vykonávanou na účely dosahovania zisku. Krycí subjekt slúži na vytvorenie a zachovanie legendy potrebnej na plnenie zákonných úloh Policajného zboru. Jeho právna forma a činnosť vykonávaná navonok slúžia na zabezpečenie dôveryhodnosti tejto legendy.

Navrhovaná úprava vytvára právny základ pri využívaní plnenia už existujúcich zákonných úloh Policajného zboru.

Výslovným zakotvením krycích subjektov sa zároveň jednoznačne upravuje ich účel, subjekty, ktoré môžu mať postavenie krycieho subjektu, a útvar Policajného zboru oprávnený na ich zriaďovanie a prevádzkovanie. Navrhovaná úprava tak vytvára podmienky na bezpečné a efektívne plnenie špecifických úloh Policajného zboru najmä pri odhaľovaní a dokumentovaní trestnej činnosti, pri ktorej je potrebné zachovať utajenie činnosti Policajného zboru alebo príslušnosti jeho príslušníkov.

K bodu 18 (§ 43)

Z odporúčaní verejného ochrancu práv, Európskeho výboru na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania a Výboru OSN proti mučeniu, ako aj z aplikačnej praxe vyplynula potreba explicitného zakotvenia vykonávania osobnej prehliadky dvojkrokovou metódou. Tieto inštitúcie dlhodobo poukazujú na potrebu právnej úpravy v oblasti vykonávania osobných prehliadok osôb umiestňovaných do policajných ciel, aby sa zabezpečil ich súlad s legislatívou, proporionalitou a ochranou ľudských práv a slobôd u osôb podrobovaných sa tejto prehliadke. Navrhovaná úprava zákona č. 171/1993 Z. z. zohľadňuje princíp dvojkrokovej metódy osobnej prehliadky, ktorá zabezpečuje primeranosť zásahu do práv osôb. Tento dvojkrokový postup umožňuje vykonávať osobnú prehliadku primeraným spôsobom a v súlade s princípmi ochrany ľudskej dôstojnosti, pričom zároveň poskytuje príslušníkom Policajného zboru jasné a zákonné oprávnenie na vykonanie tohto úkonu. Cieľom úpravy je zvýšiť bezpečnosť osôb umiestnených v celách, ako aj príslušníkov Policajného zboru vykonávajúcich ich ochranu, pričom sa odstráni právna neistota pri realizácii osobnej prehliadky v tejto súvislosti.

Zavádza sa výslovné oprávnenie príslušníka Policajného zboru vykonať osobnú prehliadku osoby pred jej umiestnením do cely. Súčasné znenie zákona síce umožňuje odobratie nebezpečných vecí, avšak nešpecifikuje jednoznačne spôsob, akým má príslušník Policajného zboru toto oprávnenie vykonať. Uvedené môže v praxi viesť k situáciám, keď osoba vstupujúca do cely disponuje predmetmi, ktoré nie sú na prvý pohľad viditeľné a ktoré by mohli predstavovať riziko pre jej vlastnú bezpečnosť alebo bezpečnosť iných osôb.

K bodu 19 (§ 61 ods. 1 písm. a))

Gramatická úprava.

K bodu 20 (§ 64 ods. 2)

Navrhuje sa, aby každé použitie donucovacích prostriedkov bolo vyhodnocované príslušným nadriadeným z hľadiska zákonnosti, bez ohľadu na to či sú pochybnosti o oprávnenosti alebo primeranosti použitia donucovacích prostriedkov, alebo aký následok bol použitím donucovacích prostriedkov spôsobený. Zároveň sa ukladá povinnosť spísať o výsledku zisťovania záznam, ak bola použitím donucovacích prostriedkov spôsobená smrť, ujma na zdraví, škoda na majetku alebo ich použitím vzniknú pochybnosti o oprávnenosti alebo primeranosti.

K bodu 21 (§ 68 ods. 4)

Navrhuje sa rozšírenie okruhu výstrojných prostriedkov, ktoré môžu byť použité na zamedzenie zistenia identity policajta na účel ochrany jeho osobnej bezpečnosti. Ide najmä o použitie šálu alebo nákrčníka, ktoré sú primárne využívané na ochranu pred klimatickými podmienkami.

K bodom 22 a 23 (§ 68a ods. 2)

Podľa navrhovaného znenia sa rozšíri použitie ochranných kukiel, ak je to potrebné v záujme osobnej bezpečnosti príslušníkov Policajného zboru a osôb im blízkych. Ochrannú kuklu

budú môcť používať v prípade, ak budú splnené vymedzené podmienky aj príslušníci Policajného zboru zaradený na útvaroch Policajného zboru, ktoré nemožno označiť za určené útvary Policajného zboru.

K bodu 24 (69 ods. 3)

V návrhu sa ustanovuje oprávnenie Policajného zboru používať systémy AI v súlade s tzv. AI aktom, ktorý priamo umožňuje používať tieto systémy aj pre orgány presadzovania práva. Systémy AI majú využitie napr. pri spracúvaní analytických výstupov z veľkého množstva dát alebo ako súčasť inteligentných kamerových systémov, ktoré dokážu detegovať rôzne prednastavené scenáre (opustená batožina, volanie o pomoc, rozbité sklo, strelná zbraň atď.). Ide zatiaľ len o základné legislatívne vyjadrenie oprávnenia Policajného zboru na používanie systémov AI bez toho, aby šlo o úplne komplexnú reguláciu používania systémov AI Policajným zborom, keďže používanie vysokorizikových systémov AI (ako napr. systém diaľkovej biometrickej identifikácie v reálnom čase) vyžaduje dôkladnejšie posúdenie všetkých aspektov právnej úpravy.

K bodu 25 (§ 69 ods. 4)

Upravuje sa výnimka z povinného uverejnenia informácie o zriadení automatického technického systému v prípade, ak sa použijú prostriedky operatívno-pátracej činnosti.

K bodu 26 (§ 69 ods. 6)

Aktualizácia vnútorného odkazu.

K bodu 27 (§ 69 ods. 9 písm. g)

Aktualizácia názvu ministerstva.

K bodu 28 (poznámky pod čiarou 27dd)

Účelom Prümských nariadení je uľahčiť automatizovanú výmenu údajov (DNA profilov, daktyloskopických údajov a údajov o evidencii vozidiel medzi orgánmi presadzovania práva s cieľom predchádzať trestným činom, odhaľovať ich a vyšetrovať. Prümské nariadenia teda umožňujú orgánom presadzovania práva vyhľadávať vo vnútroštátnych databázach jedného alebo viacerých členských štátov, pričom informačný systém im poskytne výsledky vo forme záznamu.

V novom nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/982 z 13. marca 2024 o automatizovanom vyhľadávaní a výmene údajov na účely policajnej spolupráce a o zmene rozhodnutí Rady 2008/615/SVV a 2008/616/SVV a nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1726, (EÚ) 2019/817 a (EÚ) 2019/818 (prümské nariadenie II) (Ú. v. EÚ L, 2024/982, 5.4.2024) sa táto výmena rozširuje na ďalšie kategórie údajov, ako sú podoby tváre, policajné záznamy podozrivých osôb a odsúdených páchatel'ov a vodičské preukazy.

Adaptácia Prüm II. do vnútroštátnej legislatívy na podmienky a záväzné požiadavky z neho vyplývajúce, si vyžadujú novelizáciu zákona č. 171/1993 Z. z..

V súčasnosti už podľa Prüm II. prebieha modernizácia technickej infraštruktúry na podporu týchto výmen nahradením množstva priamych prepojení medzi vnútroštátnymi databázami centrálnym smerovačom, ktorý ich všetky spojí. Zmyslom uvedeného je zabezpečenie

efektívnejšieho výkonu informačného systému, čo orgánom presadzovania práva umožní ľahšie vyhľadávanie vo viacerých databázach.

V nadväznosti na uvedené, je potrebné novelizovať zákon č. 171/1993 Z. z. a v súčasnosti platné znenie oprávnenia útvarov Policajného zboru vyhľadávať, poskytovať a sprístupňovať údaje v rozsahu – údaje o DNA, daktyloskopické údaje a určité údaje o evidencii vozidiel, rozšíriť o ďalšie kategórie - podoby tváre a policajné záznamy.

Doplnením odkazu na Prüm II. sa rozširujú aj dôvody pre vyhľadávanie poskytovanie a sprístupňovanie údajov v databázach o tzv. humanitárne dôvody (pátranie po nezvestných osobách, identifikácia neidentifikovaných ľudských pozostatkov a pod.).

K bodu 29 (§ 69e)

Navrhuje sa rozšírenie dôvodov oprávňujúcich Policajný zbor zverejňovať osobné údaje v rozsahu nevyhnutnom na plnenie úloh Policajného zboru o účely objasňovania priestupkov a iných správnych deliktov.

K bodu 30 (poznámka pod čiarou 27dd)

Aktualizuje sa poznámka pod čiarou.

K bodu 31 (šiesta hlava)

Upravuje sa názov hlavy vzhľadom na obsah zmien v návrhu zákona.

K bodu 32 (§ 69h ods. 1)

Z aplikačnej praxe vyplýva, že pri závažných trestných činoch, ako je napríklad nelegálna migrácia, obchodovanie s ľuďmi alebo výroba detskej pornografie, je možné odhaliť tento trestný čin, alebo jeho páchatel'a aj spracovaním záznamov o cestujúcich obetí týchto trestných činov. Umožnenie spracovania záznamov o cestujúcich obetí významne posilní možnosti predchádzania, odhaľovania a stíhania závažných trestných činov, kde objektom útoku je osoba.

K bodu 33 (§ 69h ods. 3)

Vymedzujú sa niektoré pojmy používané v návrhu zákona.

Do vymedzenia pojmu „záznam o cestujúcom“ sa dopĺňa aj „posádka lietadla“ z dôvodu aplikácie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (kodifikované znenie) (Ú. v. EÚ L 77, 23.3.2016) v platnom znení (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2016/399 v platnom znení“), ktorý v prílohe VI, bode 2.3.1 upravuje, že v prípade súkromných letov z tretích krajín alebo do tretích krajín zašle veliteľ lietadla (pilot) pred odletom hraničnej polícii cieľového členského štátu a prípadne aj štátu, na ktorého územie vstúpi lietadlo ako na prvé, všeobecné vyhlásenie obsahujúce okrem iného letový plán (informácie o zdravotnom stave, posádke, atď.) v súlade s prílohou 2 Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve a informácie o totožnosti cestujúcich. Tento bod nebol doteraz v slovenskom právnom poriadku aplikovaný systémovo, na čo upozorňuje aj Európska komisia.

Rovnaká právna úprava je aj v Českej republike.

K bodom 34 a 36 (§ 69h ods. 4 až 6 a 9 až 11)

Úprava vychádzajúca z aplikačnej praxe a vymedzujúca niektoré pojmy používané v ďalšom texte návrhu zákona. Vymedzujú sa pojmy ako záznam o klientovi cestovnej kancelárie, iného druhu dopravy, veliteľ lietadla a posádka lietadla, kvôli rozšíreniu pôsobnosti tejto hlavy zákona a pridaním povinností pre veliteľov lietadla, posádka lietadla atď. Ustanovenie je nutné vložiť do tejto novely kvôli rozšíreniu pôsobnosti tejto hlavy zákona a pridaním povinností v § 69i a §69ia tejto hlavy.

K bodu 35 (§ 69h ods. 8)

Legislatívno-technická úprava.

Navrhovanou úpravou sa definícia letu v rámci Európskej únie rozširuje aj na vnútroštátne lety. Cieľom je odstrániť bezpečnostnú a aplikačnú medzeru, keďže vnútroštátny let môže tvoriť súčasť širšej trasy medzi členskými štátmi Európskej únie alebo medzi Slovenskou republikou a treťou krajinou.

Potreba úpravy vyplynula z požiadaviek a aplikačných poznatkov Slovenskej informačnej služby a Vojenského spravodajstva. Osobitný význam má existencia pravidelných leteckých spojení Košice – Bratislava a Košice – Viedeň. Vzhľadom na geografickú blízkosť Bratislavy a Viedne a ich priame železničné a autobusové prepojenie môže cestujúci namiesto letu do Viedne využiť vnútroštátny let do Bratislavy a následne pokračovať pozemnou dopravou, prípadne opačne. Rozdielny právny režim týchto porovnateľných trás môže sťažovať vyhodnotenie celej cestovnej trasy.

Bezpečnostný význam úpravy zvyšuje poloha Košíc v blízkosti vonkajšej hranice Európskej únie s Ukrajinou, ako aj letecké spojenia Košíc s destináciami mimo schengenského priestoru a s tretími krajinami. Vnútroštátny let tak môže predstavovať nadväzujúci úsek cesty smerujúcej z tretej krajiny alebo do tretej krajiny, pričom jeho nezahrnutie do systému záznamov o cestujúcich môže obmedziť identifikáciu bezpečnostne relevantných presunov.

Úprava nezavádza nové účely ani nový rozsah spracúvania osobných údajov. Na vnútroštátne lety sa rozšíri existujúci právny režim vrátane pravidiel ochrany osobných údajov a pravidelného preskúmavania jeho uplatňovania. Navrhovaná zmena umožní ucelenejšie vyhodnocovanie nadväzujúcich cestovných úsekov na účely predchádzania, odhaľovania a stíhania teroristických a ďalších vybraných závažných trestných činov.

K bodu 37 (69h ods. 12)

Upravuje sa vymedzenie orgánov presadzovania práva a spravodajských služieb, ako príslušných orgánov zodpovedných za predchádzanie, odhaľovanie alebo stíhanie vybraných trestných činov.

K bodu 38 (§ 69i)

Upravuje sa názov časti vzhľadom na obsah zmien v návrhu zákona.

K bodu 39 (§ 69i ods. 1)

Legislatívno- technická úprava vzhľadom na potrebu rozdelenia ustanovenia na lety mimo Európskej únie a lety v rámci Európskej únie.

K bodu 40 (§ 69i ods. 2)

Upravuje sa znenie tohto odseku, vzhľadom na to, že z praxe vyplýva, že let zo spoločnými letovými kódmi musí byť prevádzkovaný minimálne dvomi letovými dopravcami.

K bodu 41 (§ 69i ods. 8)

Umožňuje sa leteckému dopravcovi využiť zabezpečený kanál poskytovaný národnou ústredňou v prípade, ak nastane technická porucha, alebo letecký dopravca nemá systém podporujúci formáty a protokoly vyžadované legislatívou Európskej únie, alebo nie je možné zabezpečiť technické spojenie pred prvým letom. Letecký dopravca môže manuálne vypísať alebo vložiť záznamy o cestujúcom a splniť si tak povinnosti vyplývajúce zo zákona. Týka sa to aj prípadov, kedy letecký dopravca z rôznych dôvodov nie je schopný vytvoriť spojenie sám, alebo nie je schopný vytvoriť spojenie včas pred prvým uskutočneným letom. Táto zmena má za účel uľahčenie vykonávania povinností leteckých dopravcov ustálených podľa tejto hlavy a je obzvlášť mierená na leteckých dopravcov všeobecného letectva, ktorí prevádzkujú lety s malým počtom cestujúcich a/alebo ad hoc lety a boli by neúmerne finančne, časovo a personálne zaťaženi povinnosťou vybudovať si štandardné kanály slúžiace na zasielanie záznamov o cestujúcich národnej ústredni.

Návrh vychádza z rovnakej právnej úpravy aplikovanej v Českej republike, Nemecku, Rumunsku, Spojenom kráľovstve a Lotyšsku.

K bodu 42 (§ 69i ods. 9 až 12)

Definujú sa povinnosti veliteľa lietadla pri zasielaní informácií a osobných údajov o posádke, ktoré sú definované v odseku 10 a záznamy o cestujúcich v rozsahu prílohy č. 4 písm. a) až j) a spôsob ich zasielania v rámci systémovej aplikácie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc), ktorý v prílohe VI, bode 2.3.1 upravuje, že v prípade súkromných letov z tretích krajín alebo do tretích krajín zašle veliteľ lietadla (pilot) pred odletom hraničnej polícii cieľového členského štátu a v prípade aj štátu, na ktorého územie vstúpi lietadlo ako na prvé, všeobecné vyhlásenie obsahujúce okrem iného letový plán v súlade s prílohou 2 Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve a informácie o totožnosti cestujúcich. Tento bod nebol doteraz v slovenskom právnom poriadku aplikovaný systémovo, na čo upozorňuje aj Európska komisia.

Aplikácia vychádza z rovnakej právnej úpravy v Českej republike.

Ide o povinnosť leteckého dopravcu a veliteľa lietadla pri letoch mimo Schengenský priestor pri zasielaní zabezpečiť konzistenciu zaslaných údajov s údajmi v cestovnom doklade, ktoré sú potrebné pri vykonávaní hraničných kontrol, t.j. aby zaslané údaje boli úplné a bezchybné. Ide o jednoznačnú definíciu vyplývajúcu zo smernice Rady 2004/82/ES z 29. apríla 2004 o povinnosti dopravcov oznamovať údaje o cestujúcich (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 19/zv. 7; Ú. v. EÚ L 261, 6.8.2004) (ďalej len „smernica 2004/82/ES“) (čl. 1, čl.3 ods. 1 a čl. 4 ods. 1). Týmto ustanovením sa neukladá dopravcovi povinnosť overovať pravosť cestovného dokumentu, ani sa neukladajú iné povinnosti súvisiace s ochranou hraníc. Cieľom

je zabezpečiť, aby dopravca zaslal údaje cestujúceho, ktoré sa nachádzajú v jeho cestovnom doklade a daný doklad bude predložený na vykonanie hraničnej kontroly.

K bodu 43 (§ 69ia)

Právna úprava vychádza z aplikačnej praxe a požiadavky príslušných orgánov, oprávnených žiadať o záznamy o cestujúcich leteckou dopravou a z aplikačnej praxe zahraničných partnerov.

Na základe podnetov Národná ústredňa informácií o pasažieroch vykonala prieskum medzi príslušnými orgánmi zodpovedných za predchádzanie, odhaľovanie, vyšetrovanie a stíhanie terorizmu a závažnej trestnej činnosti (ako je napríklad nelegálna migrácia, obchodovanie s ľuďmi alebo výroba detskej pornografie) formou dotazníka. Vychádzajúc zo štatistických údajov od príslušných orgánov získaných na základe vykonaného prieskumu medzi týmito útvarmi 63,6% respondentov z príslušných útvarov žiadalo o spracúvanie údajov z cestovných kancelárií, 75,8% respondentov by využilo informácie z osobnej vlakovej dopravy, 70,3% z autobusovej a 48,4% z osobnej lodnej dopravy. Na základe predmetných štatistických údajov bola identifikovaná potreba eliminovať informačné diery v rámci cestovateľskej histórie záujmových osôb a páchatel'ov terorizmu a závažnej trestnej činnosti.

Možnosť spracovávať informácie od cestovných kancelárií a iných dopravcov na národnej úrovni je spomenutá v bode 33 recitálu smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/681 z 27. apríla 2016 o využívaní údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) na účely prevencie, odhaľovania, vyšetrovania a stíhania teroristických trestných činov a závažnej trestnej činnosti (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016) (ďalej len „smernica (EÚ) 2016/681“) umožňuje členským štátom upraviť zber záznamov o cestujúcich vo väčšom rozsahu, vrátane spracúvania záznamov o cestujúcich od cestovných kancelárií, ktoré poskytujú služby súvisiace s cestovaním, vrátane rezervácie letov, v súvislosti s ktorými zhromažďujú a spracúvajú údaje PNR, alebo od iných dopravcov neuvedených v tejto smernici, ak sa v tomto vnútroštátnom práve dodržiava právo Únie.

V súčasnej dobe dané oprávnenie Policajného zboru už existuje v § 76 zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o PZ“), kde Policajný zbor má oprávnenie pri plnení svojich úloh požadovať právnických a fyzických osôb podklady a informácie. Dané oprávnenie sa v súčasnej dobe realizuje osobnou formou a ak nie je známa cestovná kancelária alebo dopravca, nie je možné identifikovať danú osobu a získať potrebné informácie včas a dochádza k oneskoreniu alebo sťaženiu predchádzania, odhaľovania, vyšetrovania a stíhania terorizmu a závažnej trestnej činnosti.

Práve spracovanie údajov z autobusovej dopravy, osobnej železničnej a osobnej vodnej dopravy budú využité na predchádzanie, odhaľovanie, vyšetrovanie a stíhanie kategórií trestných činov uvedených v prílohe č. 3.

Uvedené oprávnenie bolo aplikované aj v Belgicku transpozíciou smernice (EÚ) 2016/681. Zákon sa začal uplatňovať 25. decembra 2016 na letecké spoločnosti, dopravcov

poskytujúcich služby medzinárodnej osobnej dopravy (dopravcovia HST) a sprostredkovateľov ciest, ktorí majú uzavretú zmluvu s týmito dopravcami (distribútori lístkov HST), ako aj na autobusových dopravcov.

Daným zákonom sa zaoberal aj Súdny dvor Európskej únie, ktorý vo svojom rozsudku vo veci C-817/19, ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Cour constitutionnelle (Ústavný súd, Belgicko) zo 17. októbra 2019 a doručený Súdnemu dvoru 31. októbra 2019, ktorý súvisí s konaním: Ligue des droits humains proti Conseil des ministres.

Rozsudok (bod 8 Výroku rozsudku) potvrdil využívanie údajov z leteckej, železničnej a pozemnej dopravy, ako aj cestovných kancelárií, ak sú dodržané záruky ochrany údajov stanovené v smernici (EÚ) 2016/681.

Toto rozšírenie spracúvania údajov z iných druhov dopravy zodpovedá aj smerovaniu bezpečnostnej politiky EÚ (ProtectEU Internal Security Strategy). Európska komisia sama vedie k rozširovanie zberu údajov fyzických osôb z iných druhov dopravy na účely boja proti terorizmu a závažnej trestnej činnosti (obchodovanie s drogami, so zbraňami, ľudmi...), o čom svedčí aj štúdia „Štúdia o harmonizácii prístupu k informáciám týkajúcim sa cezhraničného cestovania po ceste alebo železnici vrátane povinností dopravcov a využívania takýchto informácií na účely presadzovania práva“ („Study on harmonising access to information related to cross-border travel taking place via road or rail, including obligations on transport operators and the use of such information for law enforcement purposes“ ISBN 978-92-68-23997-1), o ktorej závery sa novela zákona v tomto bode opiera.

Daná možnosť bola potvrdená aj v bode 59 recitálu nového Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/13 z 19. decembra 2024 o zhromažďovaní a prenose vopred poskytovaných informácií o cestujúcich na účely prevencie, odhaľovania, vyšetrovania a stíhania trestných činov terorizmu a závažnej trestnej činnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/818 (Ú. v. EÚ L, 2025/13, 8.1.2025) (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2025/13“), ktoré zohľadnilo Rozsudok súdneho dvora EÚ, vec 817/19, „Týmto nariadením nie je dotknutá právomoc členských štátov zhromažďovať podľa svojho vnútroštátneho práva údaje cestujúcich od iných dopravcov ako tých, ktorí sú uvedení v tomto nariadení, ak je takéto vnútroštátne právo v súlade s právom Únie.“

Zber údajov o cestujúcich z iných druhov dopravy (autobusová a vlaková) je aplikovaný v Belgicku, Estónsku, Fínsku, Francúzsku a Holandsku a mimo EÚ v napríklad Spojenom kráľovstve.

K odseku 1

S cieľom dosiahnuť účel spracúvania a minimalizovať finančné, časové a personálne zaťaženie cestovných kancelárií a dopravcov, je spracúvanie údajov podľa § 69a ods. 1 a ods. 2 návrhu zákona, obmedzené iba na údaje, ktoré majú tieto subjekty k dispozícii v rezervačných informačných systémoch alebo obdobných elektronických systémoch, pričom

zber údajov prebieha poskytnutím vzdialeného prístupu národnej ústredni informácií o pasažieroch, ako špecializovaného útvaru Policajného zboru podľa § 69h ods.2 zákona o PZ, do rezerváčnych informačných systémov alebo obdobných elektronických systémov cestovných kancelárií a dopravcov osobnej dopravy na základe žiadosti.

K odseku 2

Národná ústredňa informácií o pasažieroch môže spracovávať údaje z cestovných kancelárií a iných druhov dopravy a následne ich poskytovať príslušným orgánom, Europolu alebo zahraničným partnerom na účely boja proti terorizmu a závažnej trestnej činnosti (Príloha č. 3 zákona o PZ).

Národná ústredňa informácií o pasažieroch môže spracovať iba údaje, ktoré má subjekt k dispozícii. Národná ústredňa nemôže spracúvať osobitné kategórie osobných údajov ako sú údaje, ktoré odhaľujú rasový pôvod alebo etnický pôvod, politické názory, náboženskú vieru, filozofické presvedčenie, členstvo v odborových organizáciách, genetické údaje, údaje týkajúce sa zdravia alebo údaje týkajúce sa sexuálneho života alebo sexuálnej orientácie fyzickej osoby.

Národná ústredňa informácií o pasažieroch nemôže požadovať od podnikateľského subjektu zber nových údajov, alebo vytvorenie nových nástrojov, ktoré nemá subjekt k dispozícii na bežný výkon svojej činnosti.

K odseku 3

Ak sa destinácia alebo trasa cesty nachádza na území EÚ alebo sa miesto poskytnutia služby nachádza na území EÚ, spracúvanie dát je možné len na základe analýzy rizík, ktorú vykonáva národná ústredňa informácií o pasažieroch spolu príslušnými orgánmi, Europolom a zahraničnými partnermi. Ak sa destinácia alebo poskytnutá služba nachádza mimo územia EÚ, analýza rizík nie je potrebná.

K odseku 4

Národná ústredňa poskytne záznam o klientovi a výsledok analýzy príslušnému orgánu, Europolu alebo zahraničnému partnerovi na základe žiadosti, ktorá musí byť posúdená národnou ústredňou a schválená Úradom inšpekčnej služby ako zodpovednej osoby. Žiadosť musí byť založená na individuálnom základe a odôvodnená. Národná ústredňa rovnako v kombinácii s odsekom 5 poskytne záznam o klientovi, ak analýzou záznamu o klientovi existuje priama alebo nepriama väzba na záznam o cestujúcom alebo analýzou záznamu o cestujúcom existuje priama alebo nepriama väzba na záznam o klientovi.

K odseku 5

Národná ústredňa je oprávnená porovnávať údaje o klientoch pri spracúvaní podľa tejto hlavy s relevantnými informačnými systémami, ako napríklad informačné systémy Interpolu (napr. medzinárodný zatýkací rozkaz), Schengenský informačný systém (napr. Európsky zatýkací rozkaz) alebo národné informačné systémy využívané na boj proti terorizmu a závažnej trestnej činnosti. Aplikuje sa pojem „relevantných“ pri informačných systémoch, ktorý odkazuje na informačné systémy súvisiace s terorizmom a závažnou

trestnou činnosťou s odkazom na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie – Vec C-817/19 (body 102, 177 a 182 a nasled. odôvodnenia rozsudku).

K bodu 44 (§ 69j ods. 1 písm. a))

Predmetnú úpravu si vyžiadala aplikačná prax, pretože manuálne lustrácie v relevantných informačných systémoch sú významnou súčasťou spracúvania záznamu o cestujúcom národnou ústredňou a novela tohto zákona stanovuje nové úlohy, ktoré je možné realizovať iba prostredníctvom manuálnych lustrácií. Rovnako reflektuje na znenie smernice (EÚ) 2016/681, ktorá nedefinuje len automatizované posudzovanie.

K bodu 45 (§ 69j ods. 2)

Legislatívno-technická úprava súvisiaca s §69h ods.1.

K bodu 46 (§ 69j ods. 3)

Legislatívno-technická úprava súvisiaca s §69j ods.1 písm. a). Dopĺňa sa oprávnenie národnej ústredne posudzovať cestujúcich na základe získaných informácií vlastnou činnosťou, medzinárodných informácií alebo z verejne dostupných zdrojov o moduse operandi. Následné výsledky budú zdieľané s príslušnými orgánmi Europolom alebo zahraničnými partnermi.

K bodu 47 (§69j ods. 5)

Legislatívno-technická úprava súvisiaca s §69h ods.1.

K bodu 48 (§ 69j ods. 6)

Dopĺňa sa pojem „relevantných“ pri informačných systémoch, ktorý odkazuje na informačné systémy súvisiace s terorizmom a závažnou trestnou činnosťou s odkazom na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie – Vec C-817/19 (body 102, 177 a 182 a nasled. odôvodnenia rozsudku). Rovnako sa upravuje využívanie relevantných informačných systémov na účely tejto hlavy z dôvodu analýzy rizík na letoch v rámci EÚ. Národná ústredňa je oprávnená porovnávať údaje o cestujúcich pri spracúvaní podľa tejto hlavy s relevantnými informačnými systémami, ako napríklad informačné systémy Interpolu (napr. medzinárodný zatýkací rozkaz), Schengenský informačný systém (napr. Európsky zatýkací rozkaz) alebo národné informačné systémy využívané na boj proti terorizmu a závažnej trestnej činnosti.

K bodu 49 (§ 69ja až 69jc)

§ 69ja

Odsek 1

Týmto ustanovením sa do slovenského právneho poriadku preberá nová právna úprava podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie – Vec C-817/19 (bod 7 Výroku rozsudku), ktorý ustanovuje že je možné spracovávať záznamy o cestujúcich leteckou dopravou v rámci EÚ iba na základe analýzy rizík, ktorá posúdi existenciu potencionálneho nebezpečenstva vyplývajúceho z teroristickej hrozby alebo závažnej trestnej činnosti, kde Slovenská republika je buď cieľom tejto hrozby/činnosti, alebo územím, na ktorom sa, alebo cez ktoré sa táto hrozba/činnosť vykonáva. Analýzou rizík sa nedefinuje bezpečnostné riziko danej destinácie.

Odsek 2

Navrhovaným ustanovením sa do slovenského právneho poriadku preberá nová právna úprava podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie – Vec C-817/19 (bod 170 a nasl. odôvodnenia rozsudku), ktorý obmedzuje spracovávanie záznamov o cestujúcich leteckou dopravou v rámci letov vnútri EÚ na základe skutočnej, aktuálnej a predvídateľnej teroristickej hrozby na určité časové rozpätie. Ustanovuje sa, že je možné spracovávať záznamy o cestujúcich leteckou dopravou v letoch v rámci EÚ bez aplikovania analýzy rizík ak existujú konkrétne okolnosti na vyvodenie záveru, že Slovenská republika čelí teroristickej hrozbe. V aplikačnej praxi je to na základe vyhlásenia vojny, vojnového stavu alebo výnimočného stavu v súvislosti s teroristickým útokom, alebo na základe posúdenia skutočnej, aktuálnej alebo predvídateľnej teroristickej hrozby. Bezpečnostná situácia sa posudzuje na základe vyhodnotenia Bezpečnostnej rady SR podľa zákona č. 110/2004 Z. z. o fungovaní Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky v čase mieru alebo na základe ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov.

Posúdenie skutočnej, aktuálnej alebo predvídateľnej teroristickej hrozby je možné primárne stanoviť na základe stupňa teroristického ohrozenia Slovenskej republiky, ktorý vyhlasuje minister vnútra SR aj na základe odporúčania Rady Národného bezpečnostného analytického centra (NBAC).

V Slovenskej republike sa používa 4-stupňový systém teroristického ohrozenia, ktorý má aj farebné škálovanie jednotlivých stupňov. Jednotlivé stupne teroristického ohrozenia charakterizujú mieru nebezpečenstva vykonania trestného činu terorizmu, ktorá je vyjadrená rizikom teroristického ohrozenia. V aplikačnej praxi sa využije tretí a štvrtý stupeň. Tretí stupeň teroristického ohrozenia – **VYSOKÝ STUPEŇ OHROZENIA** – sa vyhlasuje predovšetkým, ak boli zaznamenané informácie o teroristickej hrozbe v priamej súvislosti so SR alebo došlo k spáchaniu trestného činu terorizmu v niektorom alebo vo viacerých členských štátoch EÚ alebo NATO, pričom jeho spáchanie môže mať dosah na bezpečnosť SR. Štvrtý stupeň teroristického ohrozenia – **KRITICKÝ STUPEŇ OHROZENIA** – sa vyhlasuje predovšetkým, ak boli potvrdené informácie o teroristickom ohrození SR alebo trestný čin terorizmu voči SR je vo fáze bezprostredne pred jeho realizáciou.

Odsek 3

Týmto ustanovením sa do slovenského právneho poriadku preberá nová právna úprava podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie – Vec C-817/19 (bod 170 a nasl. odôvodnenia rozsudku), ktorý obmedzuje spracovávanie záznamov o cestujúcich leteckou dopravou v rámci letov vnútri EÚ na základe odôvodnenej žiadosti súvisiacej so skutočnou, aktuálnou a predvídateľnou teroristickou hrozbou na určité časové rozpätie. Časové rozpätie 180 dní do minulosti a 180 dní do budúcnosti od doručenia žiadosti bolo zvolené z dôvodu poskytnutia dostatočného časového rámca (180 dní ako pri depersonalizácii) dotknutým subjektom zodpovedným za predchádzanie, odhaľovanie, vyšetrovanie alebo stíhanie trestných činov terorizmu na preverenie informácií súvisiacich s teroristickým trestným činom. Žiadosť musí byť posúdená zodpovednou osobou podľa § 4a ods. 2 zákona č. 171/1993 Z. z.; okrem žiadostí spravodajských služieb.

§ 69jb

Odsek 1

Národná ústredňa spracuje analýzu rizík najmenej raz za 12 mesiacov (z aplikačnej praxe sa spracovanie analýzy realizuje 2 krát ročne, nakoľko sa letová sezóna na území Slovenskej republiky delí na tzv. letnú a zimnú letovú sezónu) na základe vlastných zistení, informácií od príslušných orgánov a verejne dostupných zdrojov. Príslušné orgány sú povinné na základe žiadosti národnej ústredne poskytnúť informácie nevyhnutné na vypracovanie analýzy rizík.

Odsek 2

Týmto ustanovením sa do slovenského právneho poriadku preberá nová právna úprava podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie – Vec C-817/19 (bod 174 a nasl. odôvodnenia rozsudku), ktorý ustanovuje podmienky, ktoré musí analýza rizík spĺňať. Tieto podmienky vychádzajú z platného nariadenia (EÚ) 2025/13, ktoré tiež odzrkadľuje rozsudok C-817/19.

Odsek 3

Navrhované ustanovenie vymedzuje rozsah informačnej súčinnosti Slovenskej informačnej služby a Vojenského spravodajstva pri spracúvaní analýzy rizík. Jeho cieľom je zabezpečiť, aby poskytnutím informácií nebolo ohrozené plnenie konkrétnej spravodajskej úlohy ani nedošlo k odhaleniu spravodajských zdrojov, prostriedkov, príslušníkov alebo osôb konajúcich v prospech spravodajských služieb či k narušeniu medzinárodnej spravodajskej spolupráce. Ustanovenie nepredstavuje všeobecnú výnimku z povinnosti poskytovať informácie, ale určuje hranice tejto povinnosti nevyhnutné na zachovanie ochrany spravodajských činností a schopnosti dotknutých orgánov plniť zákonom ustanovené úlohy.

§ 69jc

Odsek 1

Doplňa sa povinnosť príslušných orgánov zaslať na základe žiadosti národnej ústredne písomné vyjadrenie k spôsobu využitia poskytnutých údajov a o spôsobe vyhodnotenia poskytnutých údajov na základe ich vlastných poznatkov alebo výsledkov ich vlastnej činnosti, najmä či sa údaje potvrdili, či boli využité a v akom rozsahu, a to bezodkladne po vyhodnotení poskytnutých údajov. Ide o aplikáciu článku 20 smernice (EÚ) 2016/681. Európska komisia každoročne vyžaduje štatistické ukazovatele napríklad efektívnosti, využiteľnosti a opodstatnenosti spracúvania informácií.

odsek 2

Navrhované ustanovenie upravuje rozsah písomného vyjadrenia poskytovaného Slovenskou informačnou službou a Vojenským spravodajstvom podľa odseku 1. Umožňuje obmedziť obsah vyjadrenia iba v rozsahu nevyhnutnom na ochranu konkrétnych spravodajských úloh, zdrojov, prostriedkov, príslušníkov, osôb konajúcich v prospech spravodajských služieb a medzinárodnej spravodajskej spolupráce. Cieľom je zabezpečiť národnej ústredni spätnú väzbu potrebnú na vyhodnocovanie využiteľnosti a správnosti poskytovaných údajov pri súčasnom zachovaní ochrany spravodajských činností a chránených informácií.

K bodu 50 (§69k ods. 1)

Úprava súvisiaca s jednoznačnou potrebou vyžadovať pri žiadostiach pre zahraničných partnerov, aby príslušný orgán preukázal v žiadostiach individuálny základ a odôvodnenie.

K bodu 51 (§69k ods. 2)

Úprava súvisiaca s jednoznačnou potrebou vyžadovať pri žiadostiach od príslušných orgánov o pseudonymizované údaje zahraničných partnerov. Je potrebné preukázať dodatočné odôvodnenie voči § 69k ods. 1. Ide o sekundárny kontrolný mechanizmus.

K bodu 52 (§ 69k ods. 4 a 5)

Úprava súvisiaca s aplikáciou spracúvania informácií o klientoch a obetiach a doplnenie požiadavky na žiadosti, ktorá musí byť založená na individuálnom základe a riadne odôvodnená.

K bodu 53 (§ 69l ods. 1)

Legislatívno-technická úprava súvisiaca s klientmi.

K bodu 54 (§ 69l ods. 5)

Presunutie odseku 5 do § 69m ods.8.

K bodu 55 (§69l ods.5)

Úprava súvisiaca s poskytovaním informácií o cestujúcom a klientovi.

K bodu 56 (§ 69m ods. 1)

Cieľom spracúvania údajov o cestujúcich je identifikácia osôb, ktoré by sa mohli podieľať na teroristických trestných činoch alebo závažnej trestnej činnosti. Týmto ustanovením sa do slovenského právneho poriadku preberá nová právna úprava podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie – Vec C-817/19, ktorý obmedzuje všeobecnú dobu uchovávania záznamov o cestujúcich. Návrhom sa ustanovuje generálna doba uchovávania údajov o cestujúcich na 3 roky. Špeciálna doba uchovávania údajov o cestujúcich, ktorí majú priamu alebo nepriamu väzbu na kategóriu trestného činu uvedeného v prílohe č. 2 zákona o PZ na dĺžku piatich rokov. Generálna doba uchovávania bola stanovená na základe štatistickej analýzy trvania vyšetrovania terorizmu a závažnej trestnej činnosti orgánmi činnými v trestnom konaní Slovenskej republiky z dostupných štatistických ukazovateľov Policajného zboru.

Rovnakú generálnu dobu uchovávania údajov má Česká republika, Litva, Poľsko. Rumunsko má generálnu dobu uchovania 5 rokov.

K bodu 57 (§ 69m ods. 3)

Týmto ustanovením sa do slovenského právneho poriadku preberá nová právna úprava podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie – Vec C-817/19, (Bod 221 Odôvodnenia rozsudku) na základe ktorého je potrebné každú žiadosť o prístup k pseudonymizovanému záznamu o cestujúcom poskytnúť iba so súhlasom zodpovednej osoby. Zodpovedná osoba je definovaná v § 4a ods. 2 zákona č. 171/1993 Z. z. a podmienkach Slovenskej republiky je takýmto orgánom Úrad inšpekčnej služby.

K bodu 58 (§ 69m ods. 8 až 10)

Odsek 8

Týmto ustanovením sa do slovenského právneho poriadku preberá nová právna úprava podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie – Vec C-817/19 (Body 222, 225 a 226 a nasled. Odôvodnenia rozsudku a bod 4 Výroku rozsudku), na základe ktorého musí byť každá žiadosť posúdená z pohľadu opodstatnenosti, individuálnosti, subsidiarity a proporcionality zodpovednou osobou podľa § 4a ods. 2 zákona č. 171/1993 Z. z., za účelom zabezpečiť „najvyššiu úroveň ochrany údajov“, pokiaľ ide o prístup k údajom z PNR vo forme, ktorá umožňuje priamo identifikovať dotknutú osobu. V podmienkach Slovenskej republiky je takýmto orgánom Úrad inšpekčnej služby.

Pojmom „žiadosť založená na individuálnom základe“ sa rozumie žiadosť vzťahujúca sa na konkrétny prípad, nie plošná alebo systematická požiadavka na poskytnutie údajov neurčitého okruhu cestujúcich. Žiadosť sa môže týkať jednej osoby alebo viacerých osôb, ak majú spoločné znaky, na základe ktorých ich možno spoločne považovať za súčasť konkrétneho prípadu.

Požiadavka, aby bola žiadosť riadne odôvodnená, znamená, že žiadosť musí byť zároveň dostatočne podložená konkrétnymi a objektívnymi skutočnosťami umožňujúcimi preskúmať zákonný účel, nevyhnutnosť a primeranosť požadovaného poskytnutia údajov. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, akého prípadu, osoby alebo skupiny osôb sa žiadosť týka, aký rozsah údajov a obdobie sa požaduje, aká je súvislosť (priama alebo nepriama) prípadu s leteckou alebo inou dopravou a väzbu na vybraným trestným činom a akým spôsobom môžu požadované údaje prispieť k predchádzaniu, odhaľovaniu, vyšetrovaniu alebo stíhaniu takéhoto trestného činu. Pri požadovaní údajov starších ako 6 mesiacov musí í byť osobitne vysvetlené, prečo na dosiahnutie sledovaného účelu nepostačujú údaje, ktoré ešte neboli pseudonymizované.

Za dostatočné odôvodnenie sa nepovažuje iba všeobecný odkaz na pôsobnosť alebo zákonné úlohy žiadajúceho orgánu. Pri závažnej trestnej činnosti musia uvedené skutočnosti umožňovať vznik dôvodného podozrenia, že dotknutá osoba je do tejto činnosti zapojená. Pri teroristických trestných činoch musia objektívne skutočnosti odôvodňovať záver, že požadované údaje môžu v konkrétnom prípade účinne prispieť k boju proti takejto činnosti. Ak predchádzajúce posúdenie cestujúceho neprinieslo relevantné zistenie, následná žiadosť musí vychádzať z nových skutočností odôvodňujúcich prístup k údajom.

Osobitný režim sa ustanovuje pre žiadosti Slovenskej informačnej služby a Vojenského spravodajstva o poskytnutie informácií, ktoré ešte neboli pseudonymizované podľa odseku 2. V týchto prípadoch národná ústredňa preskúma a vyhodnotí žiadosť a následne udelí súhlas alebo zamietne žiadosť. Úprava zohľadňuje osobitné postavenie spravodajských služieb a charakter ich úloh pri ochrane národnej bezpečnosti. Zapojenie ďalšieho orgánu do posudzovania takejto žiadosti by mohlo rozšíriť okruh osôb oboznámených s jej účelom a súvislosťami, ohroziť dôvernosť spravodajskej činnosti alebo spomaliť poskytnutie informácií potrebných na plnenie časovo citlivej úlohy.

Osobitný režim vychádza aj z článku 4 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii, podľa ktorého národná bezpečnosť zostáva vo výlučnej zodpovednosti každého členského štátu. Výnimka neznamena poskytnutie údajov bez kontroly, keďže splnenie zákonných podmienok posudzuje národná ústredňa a dozor nad dodržiavaním ustanovení vo vzťahu k Slovenskej informačnej službe a Vojenskému spravodajstvu vykonáva Národná rada Slovenskej republiky prostredníctvom osobitných kontrolných výborov. Pri poskytovaní záznamov v úplnom rozsahu po ich pseudonymizácii zostáva zachovaný všeobecný súhlas Úradu inšpekčnej služby.

Odsek 9

Týmto ustanovením sa do slovenského právneho poriadku preberá nová právna úprava podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie – Vec C-817/19 (Bod 223 Odôvodnenia rozsudku), na základe ktorého môže národná ústredňa poskytnúť informáciu na základe odôvodnenej žiadosti, ak vec neznesie odklad, a za predpokladu, že žiadosť spĺňa všetky zákonné náležitosti aj bez súhlasu Úradu inšpekčnej služby.

Následne národná ústredňa zašle predmetnú žiadosť o súhlas Úradu inšpekčnej služby najneskôr do 3 pracovných dní.

Ak Úrad inšpekčnej služby s predmetnou žiadosťou nesúhlasí, alebo súhlas neposkytne do 3 pracovných dní, národná ústredňa o tejto skutočnosti informuje žiadateľa, ktorý je povinný všetky informácie zlikvidovať.

Žiadateľ je povinný zaslať písomné potvrdenie, že údaje boli zlikvidované a nebudú ďalej použité. Týmto odsekom sa upravujú situácie, kedy je rýchlosť vybavenia žiadosti prioritou a štandardným procesom by mohlo nastať zmarenie predchádzania, vyšetrovania, odhaľovania a stíhania páchatel'ov trestných činov terorizmu a závažnej trestnej činnosti.

Odsek 10

Ustanovuje sa doba uchovávania.

K bodu 59 (§ 69n)

Úprava nadpisu § 69n.

K bodom 60 a 61 (§ 69n ods. 1 a 2)

Cieľom úpravy je zosúladiť národnej legislatívy s článkom 6 ods. 1 posledným bodom smernice 2004/82/ES, ktorý umožňuje využívať údaje o cestujúcim v rozsahu podľa prílohy č. 4, písm. a) až g) iba na účely presadzovania práva bezpečnostným zložkám a nie spravodajským službám. Zmena vychádza aj z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/12 o zhromažďovaní a prenose vopred poskytovaných informácií o cestujúcich na účely posilnenia a uľahčenia kontrol na vonkajších hraniciach, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2018/1726 a (EÚ) 2019/817 a zrušuje smernica Rady 2004/82/ES, konkrétne z článku 3 odseku 2, ktorý definuje „hraničné kontroly“ ako hraničné kontroly v podľa vymedzenia v článku 2 bode 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc).

Podľa článku 2 bod 11 Kódexu schengenských hraníc sú hraničné kontroly vykonávané na hraničných priechodoch, aby sa osobám, vrátane ich dopravných prostriedkov a predmetov v ich držbe, mohol povoliť vstup na územie členských štátov, alebo aby smeli toto územie opustiť a článku 3 odseku 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/12 o zhromažďovaní a prenose vopred poskytovaných informácií o cestujúcich na účely posilnenia a uľahčenia kontrol na vonkajších hraniciach, ktorý definuje „príslušný pohraničný orgán“ ako orgán, ktorý členský štát splnomocnil na vykonávanie hraničných kontrol a ktorý tento členský štát určil a oznámil v súlade s článkom 14 ods. 2.

Týmto ustanovením sa taktiež rozširuje poskytovanie údajov o cestujúcich aj na odlety, z dôvodu ďalšieho zosúladenia národnej legislatívy z článkom 2 nariadenia (EÚ) 2016/399 v platnom znení.

K bodu 62 (§ 69n ods. 3)

Ide o zosúladenie národnej legislatívy s článkom 6, odsekom 1, posledným bodom smernice 2004/82/ES, ktorý umožňuje využívať dané informácie na účely presadzovania práva bezpečnostným zložkám. Táto úprava umožňuje príslušníkom Policajného zboru služby hraničnej a cudzineckej polície využívať údaje o cestujúcom v stanovenom rozsahu na účely zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do 6 mesiacov od prijatia dát na základe žiadosti. Zmena vychádza z aplikačnej požiadavky služby hraničnej a cudzineckej polície v súvislosti s nelegálnou migráciou a na účely správneho konania, pretože po uplynutí 24 hodín neexistuje iný zdroj údajov, ktorý sa dá použiť na účely identifikácie krajiny odletu alebo krajiny pôvodu osôb súvisiacich s nelegálnou migráciou.

K bodom 63 a 64 (§ 69na až 69nc a § 69o)

§ 69na

Navrhovaným ustanovením sa vytvára osobitný právny základ na spracúvanie údajov zo záznamov o cestujúcich Slovenskou informačnou službou a Vojenským spravodajstvom na účely boja proti terorizmu a ochrany bezpečnosti štátu. Úprava oddeľuje spracúvanie údajov na tieto účely od spracúvania na účely hraničnej kontroly a boja proti nelegálnej migrácii podľa § 69n. Zohľadňuje sa pritom článok 4 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii, podľa ktorého národná bezpečnosť zostáva vo výlučnej zodpovednosti každého členského štátu.

Podľa odseku 1 sa Slovenskej informačnej službe a Vojenskému spravodajstvu poskytujú údaje o cestujúcich prepravených cez vonkajšiu hranicu v taxatívne ustanovenom rozsahu podľa prílohy č. 4 písm. a) až g). Účelom je umožniť spravodajským službám včas identifikovať osoby, ich cestovné trasy a ďalšie skutočnosti významné pri predchádzaní a odhaľovaní činnosti súvisiacej s terorizmom. Údaje poskytuje národná ústredňa zo záznamov získaných od leteckých dopravcov podľa § 69i.

Odsek 2 obmedzuje spracúvanie poskytnutých údajov na 24 hodín, po uplynutí ktorých musia byť vymazané. Pokračovanie v spracúvaní je prípustné len vtedy, ak sa na základe konkrétnych zistení preukáže potreba údajov na plnenie inej zákonom ustanovenej úlohy Slovenskej informačnej služby alebo Vojenského spravodajstva. Nejde o všeobecnú výnimku z lehoty uchovávania, ale o pokračovanie spracúvania na osobitnom zákonnom základe a v nevyhnutnom rozsahu.

Odseky 3 a 4 upravujú následné poskytnutie údajov na základe individuálnej a riadne odôvodnenej žiadosti. Ustanovenie vychádza z bodu 219 rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C 817/19, podľa ktorého možno prístup k údajom v zásade poskytnúť vo vzťahu k osobám podozrivým z prípravy, páchania alebo spáchania závažného trestného činu, ako aj k osobám, ktoré sa na takomto trestnom čine určitým spôsobom podieľali. Ak sú však teroristickými aktivitami ohrozené životne dôležité záujmy národnej bezpečnosti, obrany alebo verejnej bezpečnosti, prístup možno poskytnúť aj k údajom iných osôb, pokiaľ existujú objektívne skutočnosti, na základe ktorých možno usudzovať, že tieto údaje môžu v konkrétnom prípade účinne prispieť k boju proti terorizmu.

Možnosť poskytnúť údaje o iných osobách preto nepredstavuje plošné oprávnenie ani neznamená, že tieto osoby sú podozrivé zo spáchania trestného činu. Môže ísť najmä o obeť, svedkov, spolucestujúcich, kontaktné osoby, spoločníkov alebo iné osoby, ktorých cestovné údaje môžu na základe objektívnych okolností objasniť konkrétnu teroristickú hrozbu alebo jej predchádzať.

Požiadavka individuálneho základu a riadneho odôvodnenia žiadosti umožňuje národnej ústredni preskúmať existenciu objektívnych skutočností, súvislosť požadovaných údajov s konkrétnym prípadom, ich nevyhnutnosť a schopnosť účinne prispieť k boju proti terorizmu alebo súvisiacej závažnej trestnej činnosti. Tým sa vylučuje všeobecné alebo preventívne vyžadovanie údajov bez preukázanej väzby na konkrétnu bezpečnostnú hrozbu.

§ 69nb

Navrhuje sa ustanoviť osobitný a výnimočný právny režim sprístupnenia záznamu o cestujúcom Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky na účely plnenia jeho zákonných úloh podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Uvedený postup bude možné uplatniť výlučne počas núdzového stavu vyhláseného podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie.

Účelom navrhovanej úpravy je umožniť Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky bezodkladne získať údaje nevyhnutné na identifikáciu cestujúceho, vykonanie epidemiologického vyšetrovania, vyhľadávanie osôb, ktoré mohli byť vystavené prenosnému ochoreniu, hodnotenie rizika zavečenia alebo šírenia prenosného ochorenia a prijatie príslušných protiepidemických opatrení.

Predpokladom sprístupnenia záznamu je písomná žiadosť Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. Poskytnúť bude možné iba záznam týkajúci sa cestujúceho, ktorý bol prepravený na územie Slovenskej republiky alebo z územia Slovenskej republiky cez vonkajšiu hranicu podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399. Úprava sa preto nevzťahuje na lety medzi členskými štátmi, pri ktorých nedochádza k prekročeniu vonkajšej hranice.

Rozsah sprístupnených osobných údajov je taxatívne obmedzený na údaje uvedené v prílohe č. 4 písm. a) až g). Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky nebude možné poskytovať ďalšie údaje nachádzajúce sa v informačnom systéme ani umožniť priamy alebo neobmedzený prístup k informačnému systému národnej ústredne.

Ďalším obmedzením je podmienka, že záznam o cestujúcom ešte nebol pseudonymizovaný podľa § 69m ods. 2. Po vykonaní pseudonymizácie nebude možné údaje na uvedený účel

prístupníť ani spätne obnovovať identitu cestujúceho. Tým sa zabezpečuje časové obmedzenie prístupu k priamo identifikovateľným údajom a rešpektovanie zásad minimalizácie údajov a obmedzenia doby uchovávania.

Spracúvanie údajov podľa navrhovaného ustanovenia predstavuje ďalšie spracúvanie osobných údajov na základe osobitného zákonného oprávnenia z dôvodu ochrany verejného zdravia.

Navrhované opatrenie sleduje cieľ všeobecného záujmu spočívajúci v ochrane života a verejného zdravia. Zásah do práva na súkromie a ochranu osobných údajov je obmedzený časovo, účelovo, vecne, personálne a rozsahom poskytovaných údajov. Opatrenie sa použije iba v mimoriadnej situácii, keď identifikáciu cestujúceho alebo zistenie jeho cezhraničného pohybu nemožno včas a účinne zabezpečiť menej invazívnym spôsobom. Navrhovaná právna úprava je preto primeraná sledovanému cieľu a neprekračuje rozsah nevyhnutný na ochranu verejného zdravia počas pandémie.

§ 69nc a § 69o

Súčasná pokuta za nesplnenie povinností vyplývajúce z § 69i boli vo výške do 20 000 eur a § 69i ods. 6 vo výške 3000 až 5000 eur, pričom tieto sumy sa v praxi ukázali byť ako nedostatočné na splnenie účelu represie s cieľom účinnej „prevýchovy“ a prevencie, jednak individuálnej, ako aj generálnej. Individuálnej prevencie voči účastníkovi konania, t.j. aby ďalej z jeho strany nedochádzalo k opakovaniu protiprávneho konania a tým k spáchaniu ďalších správnych deliktov. Generálnej prevencie voči ostatným potenciálnym porušovateľom právnych noriem, t.j. aby mal trest určitý odstrašujúci účinok. Keďže leteckým dopravcom bolo jednoduchšie zaplatiť pokutu ako zasielať údaje o cestujúcich na účely boja proti terorizmu a závažnej trestnej činnosti. Navýšenie pokuty na 100 000 eur v oboch odsekoch slúži na obnovu preventívnej a represívnej funkcie správneho konania. Ako príklad uvádzame výšku pokút v niektorých štátoch EÚ – v Taliansku od 5 000 eur do 100 000 eur, v Nemecku od 10 000 eur do 50 000 eur. V Českej republike za jeden let suma do výšky 40 192 eur a v Poľsku za jeden let suma do výšky 9610 eur. Daný odsek zakladá vynútiteľnosť novej povinnosti veliteľa lietadla v rámci aplikácie prílohy VI, bodu 2.3.1 nariadenia (EÚ) 2016/399 v platnom znení do právneho poriadku SR, podľa ktorého je veliteľ lietadla povinný zaslať informácie o osobách na palube pri mimo schengenských príletoch. Keďže ide o fyzickú osobu, navrhuje sa minimálna pokuta 1 000 eur a maximálna 33 000 eur. Pri výpočte pokút sa vychádzalo z čl. 4 smernice 2004/82/ES. Horná hranica sumy bola analogicky odvodená z § 51 ods. 3 zákona o civilnom letectve.

K bodu 65 (§ 76 ods. 1)

Navrhuje sa zovšeobecnenie formulácie z dôvodu, aby ustanovenie mohlo byť aplikovateľné v čo najväčšom rozsahu.

K bodu 66 (§ 76 ods. 2)

Návrh nadväzuje na zovšeobecnenie formulácie navrhovanej v § 76 ods. 1.

K bodu 67 (Poznámky pod čiarou k odkazom 28c a 28h)

Aktualizuje sa poznámka pod čiarou.

K bodu 68 (§ 76 ods. 6)

Uvedené sa navrhuje z dôvodu, aby príslušníci Policajného zboru vykonávajúci pátranie po osobách mali zákonné oprávnenie vyžadovať od bankových subjektov správy týkajúce sa klientov bánk, predovšetkým využívania platobných kariet (ako napríklad čas a miesto použitia platobného prostriedku), keďže toto oprávnenie v súčasnej právnej úprave absentuje a značne sťažuje činnosť vedúcu k vypátraniu osôb. Ide o oprávnenie, ktoré by v súčasnej dobe preferovania bezhotovostných platieb viedlo k získaniu relevantných informácií k osobám v pátraní a ich následnému vypátraniu. Je tiež potrebné uviesť, že takéto oprávnenie úplne absentuje v prípadoch, kedy už samotné trestné stíhanie je ukončené (osoba právoplatne odsúdená a pátranie sa vykonáva z dôvodu dodania do výkonu trestu), tiež v prípadoch ak trestné stíhanie voči takejto osobe vedené vôbec nie je (pátranie je vykonávané na základe európskeho alebo medzinárodného zatýkacieho rozkazu vydaného orgánmi iných štátov) a absentuje aj v prípadoch nezvestných osôb, kedy včasným vypátraním osoby môže dôjsť k záchrane ľudského života a zdravia osoby.

K bodu 69 (§ 80 ods. 1)

Upravuje sa povinnosť príslušníka Policajného zboru zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri plnení úloh Policajného zboru, aj po zániku služobného pomeru príslušníka Policajného zboru.

K bodu 70 (§ 80 ods. 3)

Minister vnútra Slovenskej republiky a prezident Policajného zboru budú oprávnení zbaviť mlčanlivosti aj bývalého príslušníka Policajného zboru.

K bodu 71 (§ 81b ods. 1)

Do vymedzenia pojmu „hľadaná osoba“ sa dopĺňa, že touto osobou je aj osoba, ktorej miesto pohybu nie je známe a zároveň sú splnené ďalšie podmienky uvedené v § 81b ods. 1.

K bodu 72 (§ 81b ods. 2)

Rozširuje sa vymedzenie pojmu „nezvestná osoba“ o osobu, ktorej nezvestnosť bude zistená Policajným zborom a tiež o osobu ktorej miesto pohybu nie je známe a zároveň sú splnené ďalšie podmienky uvedené v § 81b ods. 2.

K bodom 73 až 79 (príloha č. 3 a 4))

Ide o legislatívno-technickú úpravu a harmonizáciu znenia textu prílohy č. 2 smernice (EÚ) 2016/681 so zákonom o PZ a tiež o legislatívno-technickú úpravu vychádzajúcu z aplikačnej praxe a doplnenie v rámci novelizačných bodov.

Čl. II

(zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 219/1996 Z. z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb)

Do zákona sa vkladá nové oprávnenie pre príslušníkov Policajného zboru, na základe ktorého budú oprávnení kontrolovať aj osoby, ktorým bolo v trestnom konaní uložené obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok.

Čl. III

(zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách)

Navrhovanú zmenu v § 76 ods. 6 zákona č. 171/1993 Z. z. pri pátraní po hľadaných osobách a nezvestných osobách je nutné premietnuť aj do zákona č. 483/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov. V tejto súvislosti je potrebné rozšíriť okruh účelov, na ktoré si Policajný zbor môže vyžiadať správu týkajúcich sa klientov bánk, ktoré sú predmetom bankového tajomstva. Policajný zbor si tak bude môcť od bánk a pobočiek zahraničných bánk vyžiadať údaje chránené bankovým tajomstvom na účely pátrania po hľadaných osobách a nezvestných osobách. Pôjde najmä o údaje o čase a mieste použitia platobného prostriedku (napr. platobnej karty). V súčasnej dobe preferovania bezhotovostných platieb sú predmetné informácie potrebné na získanie relevantných informácií o osobách v pátraní a na ich následné vypátranie. Hlavne v prípadoch nezvestných osôb, kedy včasným vypátraním osoby môže dôjsť k záchrane ľudského života a zdravia osoby.

Čl. IV

(zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností)

Do zákona sa dopĺňajú oprávnenia príslušníkov Národného bezpečnostného úradu s cieľom ochrany utajovaných skutočností a ochrany strážených objektov.

Čl. V

(zákon č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách)

K bodu 1

Podľa súčasne platného znenia môžu podniky vykonávať takýto zásah na základe písomnej žiadosti orgánu činného v trestnom konaní. Tento termín je právne striktné viazaný na situáciu, v ktorej je vedené trestné konanie podľa Trestného poriadku. To znamená, že žiadosť o blokovanie alebo obmedzenie služieb môže byť v súlade s textom zákona adresovaná až po formálnom začatí trestného konania.

K bodu 2

V praxi však Polícia SR rieši veľký rozsah podvodných konaní, pri ktorých je potrebné zasiahnuť ešte pred tým, ako je možné splniť zákonné podmienky na začatie trestného konania. Ide najmä o situácie, keď je potrebné okamžite blokovat' podvodné hovory, ukončiť podvodnú prevádzku alebo zadržať finančné toky súvisiace s podvodom.

Účelom navrhovanej úpravy je rozšírenie a posilnenie preventívnej schopnosti štátu konať pri závažných podozreniach z podvodnej činnosti ešte pred formálnym začatím trestného konania. Nástroj má zabrániť vzniku škôd, brániť pokračovaniu protiprávnych konaní a chrániť majetok a osobné údaje občanov.

Navrhovaná úprava explicitne uvádza Policajný zbor ako oprávnený subjekt adresovať podnikateľom žiadosť o zásah, bez viazania na trestné konanie. Policajný zbor tak môže reagovať už na základe odôvodnených poznatkov o podvodnom konaní, ktoré doposiaľ nedosiahlo úroveň procesnej istoty vyžadovanej pre formálne začatie trestného konania.

Na zabezpečenie efektívnejšej činnosti Policajného zboru sa umožňuje poskytovanie informácií od telekomunikačných podnikov aj prostredníctvom diaľkového, nepretržitého a priameho prístupu do informačného systému. Za určitých podmienok bude možné získavanie údajov aj bez predchádzajúceho súhlasu sudcu, avšak s tým, že bude potrebné tento súhlas dodatočne získať.

Čl. IV

Účinnosť zákona sa navrhuje 1. januára 2027, resp. 1. januára 2029 a 1. januára 2030.

Odklad účinnosti sa navrhuje z dôvodu prípravy na aplikáciu uvedených ustanovení do praxe.